Bat. Gen.
VI
134

VI/134
5

EENE

VLUGTIGE BESCHOUWING

VAN HET BESPROKENE

IN DE

TWEEDE KAMER STATEN-GENERAAL,

OVER

DE BEGROOTING VAN 1864.

ZUTPHEN,
W. J. THIEME & Cie.
1864.

BAT. GENOOTSCHAP VAN KENNIS

24 Hal

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.
Tanggal : 30-06-2010
Nomor Induk : 793/PN-Museum/2010
[illegible] ID : 8403160
[illegible] - ID : 0409110956
Asal : Museum Pusat

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

EENE

VLUGTIGE BESCHOUWING

VAN HET BESPROKENE

IN DE

TWEEDE KAMER STATEN-GENERAAL,

OVER

DE BEGROOTING VAN 1864.

ZUTPHEN,
W. J. THIEME & Cie.
1864.

B.G.T.
GENOOTSCHAP
VAN
K.E.N.W.

BIBLIOTHEEK NASIONAAL R.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Met groote belangstelling zijn zeker, door menig krijgsman, alsmede door het groote publiek in den lande, gelezen de gedachtenwisseling van de leden der Tweede Kamer Staten Generaal en van den minister van Oorlog! En niet zonder rede was die wisseling van denkbeelden voor Nederlandsche krijgslieden belangrijk; want men hoorde voor 't eerst sedert jaren, het gevoelen door sommige leden uiten, dat de minister van Oorlog te weinig geld voor zijn departement had aangevraagd, en men wenschte dat de werken in betrekking tot onze algemeene verdediging, met meer spoed werden ten einde gebragt; ook betoogde men dat de jotelingen te korten tijd bij de regimenten verbleven, om hen tot geschikte, dat is, om hen eenigzins tot bedreven krijgslieden te vormen! Dan werd betoogd, dat de minister te weinig remonte-paarden liet aankoopen etc. Al die denkbeelden, geuit door verschillende leden der

PERPUSTAKAAN NASIONAL

kamer zijn juist en in 't zuiver belang des vaderlands. De minister antwoordde, dat hij aan het verlangde wilde voldoen, mits men hem een klein millioen voor 1864 meer toestond. Nu zou men met regt verwacht hebben, dat dit weinigje geld, zoo hoog noodig om onze weerbaarheid op een' beteren voet te brengen, als bij acclamatie zou zijn toegestaan, te meer daar de ruimte van geld bij financien groot is; maar neen, vriendelijke lezer, de brave leden die zoo goed begonnen waren, zij zwegen! ja, als wat zwegen zij? Niet in den geest, zoo als dit wel eens plat en kort wordt gezegd. O neen! dit zwijgen had eene andere beteekenis, en kan wel gegist, echter niet met zekerheid verklaard worden. Dit trof zeker ieder zeer pijnlijk, die het vaderland lief heeft en wien eenig denkbeeld over de algemeene landsverdediging eigen is. Velen zullen zeggen dat de minister hier meer doortastend had moeten handelen; doch dezerzijds beschouwt men het zoo niet; in dit geval hadden de leden hun beter gevoel met meer vasthoudendheid moeten doorzetten, vooral het lid, tevens generaal-officier, had niet moeten berusten; want, kunnen wij zoo veel geld aan kunst- en waterwegen offeren, is dan het bewustzijn onze zelfstandigheid te kunnen handhaven niets? Is de zedelijke verantwoording van den minister groot tegenover den koning en de natie, die der leden van de volksvertegenwoordiging

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

is het niet minder! En daarom had men het den minister minder moeijelijk moeten maken, om, in het belang onzer onafhankelijkheid, met meer vrucht te kunnen werken. Men eischt van de koninklijke regering dat zij zelfstandig zij, dat is, dat zij handele in overeenstemming met de waardigheid der natie; deze zienswijze zal een ieder die Nederland liefheeft juist vinden; maar weiger dan ook de middelen niet waardoor zij die zelfstandigheid, dat is de eer der natie onder alle omstandigheden kan handhaven.

Of zou men veronderstellen dat wij niet in staat zijn onze onafhankelijkheid gewapenderhand te handhaven? dit zou eene dwaling zijn; want doen wij onzen pligt en maken wij gebruik van de hulpmiddelen, die het rijk bezit ten onzen dienste, dan moge het een' overmagtigen vijand tijdelijk gelukken een of ander deel van onzen bodem te bezetten, ons geheel ten onder brengen kan hij alleen dan, wanneer wij aan ons zelven wanhopen, met andere woorden, geen vertrouwen in ons zelven bezitten. Zijn de middelen van aanval magtig, die der verdediging zijn het niet minder, en om een betrekkelijk klein land, tegen een overmagtig leger met hoop op eene goede uitkomst te kunnen verdedigen behoeft men vestingen, die den aanvaller noodzaken zijne magt te verdeelen; daardoor komen wij in de gelegenheid, zijne gedetacheerde korpsen, bij gun-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

stige omstandigheden te kloppen. Stationeren wij nu op onze grensrivieren eenige gepantserde kanoneerbooten, ieder gewapend met een paar zware stukken geschut en door stoom bewogen, dan zal de rivier-overgang voor den vermetelen indringer een zeer moeijelijk vraagstuk zijn. Men mag het denkbeeld van den minister toejuichen, om zich niet al dadelijk achter de linie van Utrecht te willen verschuilen, en zoo nagenoeg twee derde van den lande aan den vijand ter prooi te laten, en dat zonder slag of stoot voor zijne verdediging gewaagd te hebben. Neen, wij moeten hem te gemoet, zoo ver mogelijk, en hem dus toonen dat wij tot alles bereid zijn!

Daar wij steeds met eene kleinere magt zullen moeten handelen tegen over een' veel magtiger en dus talrijker vijand, zoo is het evenwigt alleen eenigzins te herstellen door de vlugge bewegingen onzer troepen, vooral zal onze kavallerie en rijdende artillerie hierbij eene gewigtige rol vervullen; terwijl nu deze zusterwapenen den vijand eens beproeven, neemt de infanterie en veldartillerie gunstige stellingen in, om onze terugtrekkende kavallerie en rijdende artillerie niet alleen op te nemen, maar ook om de vervolgers eene geduchte les te geven. Daarna den vijand met groote overmagt op nieuw aanvallende en te gelijk trachtende onzen terugttogtslijn te bereiken, trekt onze infan-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

terie af en onze kavallerie en rijdende artillerie dekken dien aftogt.

Zal een veldtogt goed en met veerkracht gevoerd worden, dan moeten de troepen zich vlug en gemakkelijk bewegen, en zijn nu vijf maanden genoeg, om den loteling goed te leeren schieten en tevens de noodige bedrevenheid te doen verkrijgen in de bajonetvechtkunst, om zijn geweer als stootwapen te gebruiken? is dan de oefening in het tirailleren of verspreide gevechtsorde en vooral de geoefendheid in het marcheren en de oefeningen in den velddienst etc. voldoende? Hierop kan men zonder gewetensbezwaar antwoorden: neen! En toch zal men dit van het jonge leger vorderen, zoo de omstandigheden het eischen; maar dan zal men op marsch meer verliezen, dan door vijandelijk lood of staal, en dit alles tengevolge eener kwalijk begrepen zuinigheid. Wat nu onze kavallerie betreft, zoo hebben wij veel te weinig van dit wapen; doch aangenomen dat wij met twintig veldescadrons kunnen volstaan, (hoewel de eerste oorlog dien wij zullen voeren, ons het tegendeel zal leeren) dan vordert toch het waarachtig belang des vaderlands dat die twintig escadrons op compleet worden gehouden, zoo aan ruiters als aan paarden.

Maar, paarden voor onze ruiterij, waar vinden wij die? Helaas, niet in Nederland, wij zoeken ze in de

PERPUSTAKAAN NASIONAL

staten van den Duitschen bond; doch bij ernstige verwikkelingen sluit de Duitsche bond hare staten voor den uitvoer van paarden, en dan zitten wij er mede en kunnen voor meer dan dubbel geld, nog moeijelijk slechte paarden krijgen; zoo zijn wij afhankelijk van den vreemde, in het verkrijgen van bruikbare paarden voor onze ruiterij.

Nu rijst van zelf de vraag of wij niet even als Frankrijk en Hanover middelen kunnen in het werk stellen om ons paardenras te verbeteren. Zonder twijfel hebben wij de middelen daartoe, evengoed, zoo niet beter, dan de zoo evengenoemde rijken. De staten van Gelderland zijn begonnen eenige jaren geleden met één tiental hengsten uit Hanover te doen komen voor ruim twintig duizend guldens; deze maatregel droeg ook goede vruchten; doch de staten misten de noodige fondsen om de eigenaren der jonge schoone veulens door goede premiën, als 't ware te noodzaken, hunne jonge aan de gestelde eischen voldoende veulens aan te houden en zoo verloren die eigenaars hun goed belang uit het oog; want verleid door de hooge sommen hen aangeboden, stonden zij die jonge paarden af.

Indien nu, in betrekking tot de paardenfokkerij, Binnenlandsche Zaken en Oorlog zich verstonden door te handelen gelijk de Staten van Gelderland in der tijd

PERPUSTAKAAN NASIONAL

hebben gedaan en ook tevens eene zekere som voor uit te deelen premiën disponibel stelden, op de wijze als dit in Hanover wordt ten uitvoer gelegd, zou hierdoor niet alleen onzen nationalen rijkdom vermeerderen; maar ook onze weerbaarheid zeer verhoogd worden. Dat deze opmerking met alle bescheidenheid aangeduid, gelijk zal zijn aan de stem in de woestijn is wel zeker, en toch vermeende men dezerzijds het pligtmatig was er op te wijzen. Doch keeren wij na deze uitwijding tot het leger en wel meer bijzonder tot de kavallerie terug.

Te velde zijnde en in overeenstemming met zijne zamenstelling en het doel, waarvoor dit wapen bestaat, met overleg gebruikt wordende, dan is er geen wapen dat zulke snelle en groote verliezen lijdt, dan de kavallerie; ook is het lot van den eenvoudigen ruiter te velde alles behalve benijdenswaardig. De verzorging van het hem zoo dierbare paard eischt na een' uitputtenden togt, al zijn tijd. De oefeningen in tijd van vrede moeten dan ook zooveel doenlijk den oorlog tot grondslag hebben en heeft er daardoor eens eene wederwaardigheid plaats, dat men zich dan herinnere hetgeen Seijdlitz, de kavallerie-generaal par excellence, den grooten Frederik antwoordde, — toen deze de bemerking maakte dat bij de kavallerie onder de leiding van Seijdlitz, menig paard de beenen en ook nog al eens een ruiter den nek brak. — „O! Sire indien gij eischt dat ik

Uwe vijanden klop, dan moet gij hierop niet zien!" En de hoogst zuinige koning gaf toe, begrijpende dat een dergelijk accident wel eens kon plaats hebben, wanneer zijne kavallerie zich op verschillende terreinen, vlug en vaardig leerde bewegen; niettegenstaande toen de Pruisische legers een groot zedelijk overwigt hadden. Hierover nadenkende heeft dan onze koning, of, in hoogstdeszelfs naam, de minister, de verpligtiging om de middelen te vragen, ten einde 's lands weerbaarheid, op zulk een' voet te brengen, dat wij onze onzijdigheid gewapend kunnen handhaven. Aan den Koning toch is de handhaving der onschendbaarheid van ons grondgebied opgedragen! Wel zegt de minister van Oorlog met de voorhanden zijnde middelen zullen wij kloppen, dat is trachten weerstand te bieden; dit spreekt van zelf, wanneer de koning zegt: voorwaarts! dan gaan wij allen welgemoed en zullen niet aarzelen; doch zal deze blijmoedige opoffering eene blijde uitkomst geven? wij mogen het betwijfelen; doch zoo ver zal het niet komen zegt menigéén, dewijl wij allen den vrede wenschen, ook dezerzijds wenscht men het behoud van den vrede; maar, zonder nog te zien op de groote Europesche questiën, laat ons maar zien naar Denemarken; wie verzekert ons een beter lot voor den vervolge? Dan vooral, wanneer de Vorschritsmänner eens het roer van staat in Duitschland zullen magtig zijn, dan kunnen

PERPUSTAKAAN NASIONAL

wij nagenoeg zeker zijn, dat wij niet ongemoeid zullen blijven. Volgens onze bescheidene wijze van beschouwen is het dan ook geen dor kapitaal, door aan het leger hier te lande één millioen per jaar meer ten koste te leggen. Vijftig jaren geleden speelde hier de vreemdeling den meester en is die les, toen ontvangen, reeds zoo in de vergetelheid verzonken, dat wij er nu bijna niet meer aan denken! Neen, gelukkig niet! het Nederlandsche volk heeft onlangs de verlossing van voor vijftig jaren, met een gevoel van dankbaarheid en geestdrift gevierd, waarvoor vorst en volk dankbaar mogen zijn!

Daardoor is het bewijs geleverd dat de natie waarde hecht aan haar volksbestaan, met andere woorden, dat zij nog goed en bloed ten offer wil brengen op het altaar des vaderlands, ter verdediging en handhaving harer nationale onafhankelijkheid; doch zal men wellig opmerken, dat het budget voor oorlog hier te lande niet zeer populair is, omdat volgens de meening van velen, hier te lande door het leger niets wordt uitgevoerd, — zij weten niet beter en dwalen dus; maar wil men het budget van oorlog gunstiger opgenomen zien door de groote massa, welnu men vereenige het leger hier te lande met dat, dienstdoende in Oost-Indië, op de wijze als vroeger in verschillende geschriften is aangegeven. Aan dezen wensch van

PERPUSTAKAAN NASIONAL

het gros der natie gevolg gevende, kan men zeker zijn, dat de gelden voor oorlog benoodigd, niet meer als dood kapitaal zullen worden aangemerkt. En aangezien in gewone omstandigheden het leger hier te lande kan aangemerkt worden als een groot depôt, ten behoeve van het leger gedetacheerd in Neerlands Oost-Indië, zoo is het ten behoeve van den staat in Oost-Indië noodzakelijk steeds eene talrijke magt onder de wapens te hebben, ten einde het leger dáár, naar behooren te kunnen suppleren, om het te houden op de sterkte als het thans is. De sterkte van het leger in Oost-Indië is thans zeker meer dan voldoende, om te voldoen aan hetgeen wat men er in redelijkheid van kan verlangen. Om zich hiervan te overtuigen, neme men het werkje in handen, door de Vaynes van Brakel geschreven, getiteld de verdediging van Nederlandsch Indië, in drie afleveringen of afzonderlijke stukken uitgegeven door P. N. van Kampen te Amsterdam.

Dit werkje doorlezende, zal men ontwaren, dat hij de begrooting voor het leger in N. O. Indie hoogstens brengt op 12 à 14 millioen, nog al een aardig verschil met 22 millioen!

De minister van koloniën heeft dan ook zaakkundig gehandeld, die overdreven eischen te beperken of te bekrimpen; want onder alle omstandigheden is en blijft

een leger tevens een onderdeel van den staat; daaruit volgt van zelf dat in gewone omstandigheden, het leger nimmer de krachten van den staat mag uitputten, en dit zou ligt kunnen gebeuren, indien men voort bleef gaan, even als dit gedurende de vier jongst verloopen jaren is geschied; met regt en in het waarachtige belang onzer maatschappij, is door den tegenwoordigen minister hieraan paal en perk gesteld.

Wel kan men aannemen dat het kader officieren in Neêrl. O. Indie sommige grieven heeft; deze zijn dat volgens hunne meening, de ambtenaren beter bezoldigd zijn, dat die heeren meer invloed hebben etc.; dan zien zij menig een, zelfs vreemdelingen, op bonne avonture op Java arriveren, waarvan sommigen, in weinig jaren, door handel of industrie rijk geworden zijn; terwijl de officier steeds met veel overleg moet te werk gaan, wil hij buiten schulden blijven. Dan komt daarbij nog, de weelde in rijtuigen met schoone paarden en meubels, door lieden in alles beneden hen in rang en stand, ten toon gespreid, zelfs door Chinezen en soms door Arabieren vertoond; terwijl de subalterne officier blijde is, indien hij uit overgelegde fondsen zich een zeer eenvoudige bendie of chees heeft kunnen aanschaffen. Van de weelde en pracht der groote kooplieden zullen wij maar niet spreken, die overtreft

veelal die der residenten en daarmede gelijkstaande hoofdambtenaren!

Dit uiterlijk vertoon van weelde en pracht, brengt den officier tot nadenken; velen dier Nabobs zag hij aan wal komen, zonder iets in de wereld te bezitten, en gedurende eene tijdruimte, waarin hij naauwelijks den eerstvolgenden hoogeren rang behaalde, is de avonturier van vroeger een man van gewigt, en soms van invloed geworden; dit treft hem en maakt hem wel eens gemelijk; waarom had hij lust in den krijgsmansstand? Het is toch armoede van het begin tot het einde.

Door ons beschermd, worden die snuiters hier allen rijk, baden zich in weelde en wij? Wij zijn altijd even arm, onverschillig welken rang wij ook bekleeden, zoo redeneren zij! Was het hierbij gebleven, dan waren zij op zich zelven beschouwd, tamelijk wel; doch het is algemeen bekend, dat eenige invloedrijke personen te Batavia, den zoogenaamden vrijen arbeid, door hooge dagloonen, kunstmatig hebben willen bevorderen.

De koelies of werklieden nu in twee, hoogstens drie dagen, ruim zooveel als vroeger in zes dagen verdienende, was hiervan het gevolg, dat de zorgelooze niet vooruitziende werkman op Java, in stede van zes dagen per week te arbeiden, er slechts twee à drie arbeidde,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

de overige aan stille rust of aan het spel, of wel aan andere genietingen wijdde. Het gevolg van een en ander was, dat de huis- en andere bedienden hoogere loonen eischten en dat de eerste levensbehoeften zeer in prijs stegen. Deze verhoogde uitgaven, kwamen niemand te stade; doch het allerminst diegenen, die steeds met hunne beurs te worstelen hadden.

Iets kunstmatig te willen bevorderen, leidt steeds tot schade en verderf. De vrije arbeid bestond en heeft altijd bestaan op Java; hem dus niet te hinderen en hem zich vrij door lengte van tijd te laten ontwikkelen, naarmate de Javaansche bevolking zich ontwikkelde en in beschaving toenam, is volgens onze bescheidene meening, de eenvoudige maar natuurlijke weg, dien men hier te bewandelen had. Is eenmaal het denkbeeld bij de massa der Javaansche bevolking doorgedrongen, dat hunne hoofden niets anders zijn dan gouvernementsambtenaren en hebben deze hunne vooroordeelen afgelegd en die den minderen Javaan als hun' evenmensch leeren aanzien; dat is, voor 's lands wetten als hun gelijke, dan zal de kleine man geleerd hebben, op eigen voeten te staan en door zijne eigene oogen te zien. Al vindt men nu op de hoofdplaatsen reeds eene menigte inlanders die hun eigen weg gaan; in de binnenlanden is dit nog geheel anders. En hoe zou men ook nu reeds andere toestanden kunnen verwachten?

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Gewoonten en gebruiken van eeuwen her, roeit men maar niet als met een tooverslag uit, en dáár vooral niet, waar de massa der bevolking nog op zulk een laag standpunt staat, zoo als dit nu nog het ge al is.

Daarbij komt nog de invloed der priesters en van anderen, die de goede bedoelingen der regering in 't geheim en soms ook wel openlijk tegenwerken. Een maal verkregene of vermeende regten af te staan gaat steeds met veel moeite gepaard. Om dit te ontwaren behoeft men waarlijk niet naar Java te gaan; hier in het vrije Nederland ziet men telkens het streven eener oligarchische partij, om het roer van den staat weder meester te worden, gelukt hen dit niet, dan zoeken zij, door alle hun ten dienste staande middelen, de regering te bemoeijelijken en op Java is de zelfzucht en het eigenbelang niet minder dan hier! Het behoeft dan ook geen betoog, dat het uitroeijen van bestaande gebreken op Java aan evenveel, zoo niet meer moeijelijkheden is onderworpen, dan in Europa.

Dat Nederlands Oost-Indië, ingevolge milde en vrijzinnige beginselen, in overeenstemming met den eigendommelijken toestand des volks bestuurd worde, wie zal het niet wenschen, wie niet toejuichen? Maar die vrijzinnigheid, mag geene bandelooze verzaking van aangegane verpligtingen, of ontduiking van wetten en bepalingen ten gevolge hebben. Hoe milder de rege-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ringsbeginselen zijn, des te naauwkeuriger behoort men te waken, dat zij worden opgevolgd; hierin ligt opgesloten, dat zonder rang of aanzien des persoons beloond en gestraft wordt; dat de kundigste, ijverigste, dus verdienstelijkste het eerst tot bevordering in aanmerking komt; alzoo is de hoogst mogelijke regtvaardigheid in behandeling van personen en zaken, het kenmerk eener vrijzinnige regering! Bij eene dergelijke regering geldt het spreekwoord niet: „onbekend onbemind." Zij weet de bekwame en geschikte dienaren wel te vinden, zoo zij die niet reeds kent, nepotisme en dwaze protectie hebben hun invloed verloren en Nederland wordt volgens die beginselen thans geregeerd en in onze Overzeesche bezittingen brengt men dezelve zoo goed mogelijk in toepassing. Dat de tegenwoordige landvoogd, gesteund door de koninklijke regering, onverschrokken op den ingeslagen weg voortga, dan zal het gouvernement met kracht kunnen handelen, en de heilzame gevolgen zullen zeker niet achter wege blijven. Men behoeft dan niet bezorgd te zijn, dat de vrije cultuur-ondernemingen die van het rijk zullen ten onder brengen; laat de ondernemer der vrije cultuur zich los en vrij bewegen in de hem tot gebruik van ontginning toegestane landen, hij mag dan vrij eenig volk tot zich lokken; behandelen en betalen wij hen redelijk, die bij de

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ouvernements-cultures werkzaam zijn, wees verzekerd zij gaan niet weg, en doen zij dit, dan komen zij toch spoedig terug. Alleen bij de Indigo-culture zou dit ligt mogelijk zijn; want die culture is gelukkig niet meer en was den kleinen man alles behalve voordeelig! zoo kan men dan ook met waarheid zeggen, dat dit bestuur in korten tijd reeds veel goeds heeft daargesteld.

De gedachtenwisseling in de tweede kamer der Staten Generaal over den aankoop van pantserplaten was grievend; want w lk officier, hoe jong, zal niet met de meest mogelijke naauwgezetheid te werk gaan, in het keuren van voorwerpen, van wier meerder of minder weerstandsvermogen zoo veel afhankelijk is, en zeer zeker is dit hier ook geschied! Dat de vertegenwoordiging toeziet dat 's lands gelden nuttig worden besteed is hun pligt; doch de vragen en opmerkingen behooren niet op een scherpen ja vijandigen toon geuit te worden, dit verhoogt de waarde van den spreker evenmin als het door hem geuitte!

Doch onze marine gaat eene betere toekomst te gemoet en de Medusa heeft onlangs getoond, dat de Oude Waterleeuw zijne manen nog geducht kan schudden! Dat een ieder in den lande het toch wel beseffe, dat de gelden aan leger en vloot besteed, geene dorre kapitalen zijn, maar wel kapitalen die op hun tijd meer dan woekerrente geven!

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Doch geen der ministers is zoo overstelpt met vragen en heeft zoo vele bewijzen van afkeuring ontvangen, dan de minister van Buitenlandsche Zaken, en waarom? Dit is ons een raadsel; bij het sluiten van het jongst verdrag met België, ter regeling van de Maasaftappingen en den afkoop van den Scheldetol, zijn die zaken niet goed behandeld? — het tegendeel van dien is waar: toen heeft buitenlandsche zaken zich verdienstelijk gemaakt; maar bij de Russische regering medelijden in te roepen voor het arme Poolsche volk, dit was volgens de vrienden eener Russische regeringsvorm eene groote fout.

Het Nederlandsche volk mag dus geen medelijden hebben met ongelukkigen. En zoo die lieden veronderstellen dat de Czaar Alexander II het euvel zou duiden, dat men met ongelukkigen medelijden heeft en dat men dit gevoel heeft geuit, miskennen den heerscher over Moscovië zonder twijfel! Nu komt nog het antwoord op de invitatie ter bijwoning van het Europeesch vorsten-congres en dit antwoord deugt ook weder niet. En toch kan men vrij aan ieder onpartijdige en onbevooroordeelde vragen, of het mogelijk zou zijn, eene weigering staatkundiger en wellevender tevens in te kleeden.

Dezerzijds wenscht men evenmin in Engelands vaarwater te stuuren, als in dat van Frankrijk! Met beide

PERPUSTAKAAN NASIONAL

natiën op een goeden voet blijven, was na 1813 steeds ons streven, en dat men hierin voortga, is de zuivere weg in ons belang.

Door onze eigene dwaasheid en verdeeldheid hebben wij de Franschen toenmaals in het land gehaald en speelden deze er den meester. De herinnering daaraan is grievend en vernederend tevens; maar raadplegen wij de geschiedenis, dan zijn Engelands staatkundige en commercieele handelingen omtrent ons vaderland ook alles behalve lovenswaard! Nog in 1830 en 1832, welke rol speelde toen Engeland tegenover ons! Onze regering vermeende in Engeland een' trouwen bondgenoot, een' vasten steun te hebben en hoe ligtvaardig werden door dat land de tractaten van 1815 verbroken; terwijl de overige leden der zoogenaamde heilige alliantie ons in den steek lieten! Dit zij genoeg om ons te overtuigen dat wij op ons zelven moeten vertrouwen; daarvoor moeten wij onze weerbaarheid zoodanig inrigten, dat niemand ons ongestraft er toe kan brengen om ons onzijdig standpunt te verlaten. Maar gaan wij verder terug, en zien de groote weldaden en verbeteringen, die de groote stadhouder Willem de Derde aan het Engelsche volk schonk; welken dank mogt de groote man en nevens hem zijn vaderland er voor ontvangen? niets dan moeite en ontevredenheid, gepaard met smadelijke verwijten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Na Willem den Derde, bij het einde van den Spaanschen successie oorlog, offerde Engeland ons geheel aan zijn eigenbelang op. En zulke feiten zijn er in menigte. En dus op niemand vertrouwd dan op de lieve Voorzienigheid en op ons zelven, maar daarom niet eene kleine opoffering ontzien om onze algemeene weerbaarheid op goeden voet te brengen! Dat geene kwalijk begrepen zuinigheid de hoeksteen zij van onze schande en misschien van ons verderf! God geeft ons in redelijkheid daartoe de middelen, dat men er dan ook gebruik van make!

De wisseling van denkbeelden gedurende de behandeling der begrooting van financiën, waren belangrijk, alles werd ten slotte door eene groote meerderheid goedgekeurd en het mogt den minister bovendien gelukken een stap voorwaarts te doen tot verbetering van ons belastingstelsel, door afschaffing der belasting op de brandstoffen. Met een waar genoegen zal een ieder hebben opgemerkt, de waardige houding van den voorganger van den tegenwoordigen minister, den heer VAN BOSSE, in deze voor de natie zoo belangrijke kwestie; bij dezen ontwaart men geen dépit, of uiting van gekwetste ijdelheid, neen het helpen bevorderen van wat goed en nuttig is, blijft ook nu zijne leus!

Mogt het den minister gelukken in den vervolge het patenten stelsel zoodanig te wijzigen, dat ieder indus-

trieël of neringdoende hierin begrepen worde, dit vordert de billijkheid; indien toch een klompenmaker een patent moet hebben, waarom den landbouwer, die dikwijls ook handelaar in vee is, hiervan uitgezonderd? Landbouw is toch een ambacht of liever industrie, men ga slechts naar de provincie Groningen, dáár zijn die heeren boeren, met hun zoogenaamd beklemregt, werkelijk industriëelen. Dat de groote grondbezitters, met dezen maatregel niet ingenomen zullen zijn, mag men van velen veronderstellen, dit bewijzen de jongst gehoudene discussiën; doch men vraagt dezerzijds, is die verbetering in het patentstelsel billijk en eerlijk? En hierop zal ieder regtschapen en eerlijk man bevestigend antwoorden. Ieder regtschapen onbevooroordeeld Nederlander wenscht den minister heil op zijn werk.

Met waardigheid zagen wij bij de behandeling der begrooting van binnenlandsche zaken de lanssteeken en spelde prikken, het hoofd van dit departement toegedacht, door hem afgewezen, en dit zoo belangrijk budget met eene overgroote meerderheid aangenomen! Dat nu velen in den lande hopen op eene flinke wet ter regeling en reorganisatie onzer schutterij, is zeker, en daar tot nu toe al hetgeen door dezen minister is geleverd het daglicht wel mag zien, zoo heeft men allen grond te mogen hopen, dat deze wet practisch dus eenvoudig zal zijn, om ons te gemakkelijker het doel

PERPUSTAKAAN NASIONAL

te doen bereiken, waarvoor de wet wordt daargesteld. Elke wet of welk kunstwerk ook, hoe schoon het moge zijn, staat bloot aan en voor de kritiek, hoe meer de kunstenaar werkt en aflevert des te meer kritiek!

Moet dit de kunstenaar ondervinden, nog veel meer ondervindt dit het hoofd van een algemeen bestuur; want de beoordeeling van velen vloeit niet altijd voort uit innige onpartijdige overtuiging. Aangenomen dat de beoordeelaar de noodige kennis en bekwaamheid bezit, en zulke beoordeelaars zijn helaas zeldzaam, de groote menigte vindt het gemakkelijker maar na te praten, dan zelf te onderzoeken en te overdenken. Over de beoordeelingen uit partijzucht even als over de aanwijzingen van inconsequentie, willen wij slechts weinig zeggen; betreffende het laatste vraagt men dezerzijds, of zaken, die voor tien of twaalf jaren schijnbaar goed in de toepassing waren, die na zulk een tijdsverloop nog zullen zijn? Zeker niet altijd, dus spreekt het van zelven dat dan de wijze van zien en behandeling eveneens verandert.

En kan men dan in gemoede eene dergelijke verandering in zienswijze en handelen inconsequent noemen? Men gelooft het dezerzijds niet, en de groote menigte zal wel van het zelfde gevoelen zijn.

En hiermede besluiten wij ons geschrijf; want ons

PERPUSTAKAAN NASIONAL

pogen is eenvoudig, om zoowel de invloedrijken in den lande, als de massa der burgerij hunne aandacht op te wekken, ten aanzien onzer algemeene weerbaarheid en tevens aan te toonen, dat men onze hoogste belangen roekeloos op het spel zet, door onze levende weerbare magt niet talrijker te doen zijn. Wij herhalen het: zonder een talrijk leger en redelijke vloot, is geene zelfstandigheid mogelijk der Nederlandsche natie waardig!

Mogt het den schrijver dezer weinige bladzijden gelukken, door dit zijn streven, een' bekwameren en beter ingelichten op te wekken, om de hooge belangen die het vaderland heeft bij het leger en vloot, beter toe te lichten, hij zou veronderstellen dat een gedeelte van het voorgestelde was bereikt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

